

23. Geen gek gedicht

“Ze werd gek genoemd, maar was het zeker niet.”

R. op Facebook ‘Je bent Velpenaar als’.

Roddelversneller

Hoe Bernardina Maria Udink aan haar scheldnaam is gekomen, kan ik niet achterhalen. Was het een gevolg van het fatale verlies, het verbranden in heet water van dochter Dientje in 1950 of de uithuisplaatsingen van drie kinderen? Aannemelijk is dat de ongelukkige na dit jammerlijke verlies in de knoei raakt. Afwezig, in diepe gedachten verzonken, doet ze de boodschappen, in zichzelf pratend of jammerend om het leed. Dat het geplaag en gepest eind jaren vijftig al begint, maakt de zoon van caféhouder en winkelier Jantje van Doorn mee: “Het was de mode om haar te pesten en als ze reageerde op ‘Hé Gekke Dien!’, dan was het feest. Op de melodie van Pat Boone’s ‘Oh Bernardine’, zongen die jongens dan ‘Oh, oh, oh Gekke Dien’. Dan kwam ze hen achterna hoor!”

De roddelversneller verricht ook z’n werk. De onfortuinlijke valt eerder op, ook al wil je haar niet zien: bij het winkelen, in het postkantoor, in de telefooncel. Ontwijken lijkt niet mogelijk want de kracht van de geruchten en de roddel gaat haar vooruit. Er zijn steeds nieuwe aanleidingen om over de tong te gaan: als ze bij de zusters van de Fredericus-school aanklopt voor een tas etenswaren; als ze bij automatisch van Bert Beursken op de Hoofdstraat als een van de eersten wordt geholpen en gratis frites en kroketten meekrijgt. Niet alleen uit meelij, maar ook om de klanten om haar heen te ontzien.

In de winkels wijken de winkelkarretjes en krijgt de onaanzienlijke voorrang. Bij Albert Heijn sloft ze in afgetrapte schoenen en met ladders in de kousen langs de rekken. Iedereen loopt met een boog om haar heen. Je kunt haar niets wijsmaken over de prijzen van de A- en huismerken. Ze is pienter en prijsbewust en foetert op haar zoon die voor tien cent terug moet naar de winkel.



De zusters van de congregatie Onze Lieve Vrouw voor het klooster in de Emmastraat. Dien kon altijd bij hen aankloppen voor ondersteuning.

De Velpse moet niet merken dat ze over de tong gaat, dan geselen haar woorden de straat. En als het mikpunt uit haar slof schiet, bevestigt dat weer het vooroordeel: "Zie je wel dat ze raar is!" Leerlingen van de Witte School op de Geitenkamp zien Dien regelmatig voorbijwandelen. Vanuit de Berg en Heideweg zijn de winkels in die wijk relatief dichtbij. Ook voor deze scholieren is ze een 'geliefd' object om te plagen en te pesten. Dat leidt tot evenzovele reacties van het belaagde doelwit. De elfjarige Bas zit in 1967 in de vijfde klas en herinnert zich:

"We wandelden met meester Rooks over de Berg en Heideweg toen we door Gekke Dien met een stok en haar wilde honden werden aangevallen. Meester Rooks, twee meter lang, dacht haar eerst te kunnen temmen, maar deinsde toen toch maar terug. We moesten naar beneden rennen en zijn via Bronbeek weer teruggelopen naar de Geitenkamp."

Mix van tegenslagen

Dien incasseert gedurende haar leven een mix van tegenslagen: pleegouders die haar uithuisplaatsen, een echtgenoot die met een oorlogstrauma door het leven gaat, het ongeluk met peuter Dientje, geldtekort, beroerde huisvesting en de opeenvolgende uithuisplaatsingen van kinderen. Weinig moeders kunnen dat een plekje geven. Desondanks toont ze zich mondig en strijdbaar, ook voor anderen die het moeilijk hebben. “Ze was bij de pinken. Je hoefde haar niets wijs te maken”, zegt zoon Bennie. Een buurtgenoot hoorde eens haar verweer aan: “Ik sta hier op een publieke weg en dat is gemeentegrond en dan mag ik hier doen en laten wat ik wil.” Bij verkoopster Gerda (1953) van de bakker heeft ze een dag tevoren twee witte broden besteld. Gerda roept naar een collega: “Waar is het brood voor Dien?” Dien is ontstemd en reageert met: ‘Ik ben voor jou geen Dien. Voor jullie ben ik mevrouw Udink.’¹⁰⁴



**De boerderij van Van Aken, wat hoger gelegen op De Del,
waar Dien regelmatig aanklopte.**